MEDICAL RESEARCH REPORTS

Med Res Rep 2021;4(3):18-27

ORIGINAL ARTICLE

Cinsel Yönelime Dayalı Ayrımcılık: İntern Hekimlerde Homofobi

Hasan DURMUŞ[1], Elçin BALCI[2], Yavuzalp SOLAK[3], Ahmet TİMUR[4]

[1] Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Kayseri/Türkiye
[2] Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Kayseri/Türkiye
[3] Keçiören İlçe Sağlık Müdürlüğü Keçiören/Ankara
[4] Nilüfer İlçe Sağlık Müdürlüğü Nilüfer/Bursa

ÖZET

Amaç: Cinsel yönelim, belli cinsiyetteki kişiye karşı süregelen duygusal, romantik ve cinsel çekimi, arzuyu, yönelişi ifade eder. Homofobi, eşcinsel insanlara yönelik olumsuz duygular, tutumlar ve/veya davranışlar olarak tanımlanmaktadır. Hekimlerin mesleklerini icra ederken homoseksüel bireylere yaklaşımları eşcinsellerin sağlık hizmeti alımında sıkıntı yaşamamaları açısından önemlidir. **Yöntem:** Kesitsel bir araştırmadır. Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi son sınıf öğrencileri araştırmanın evrenini oluşturmuştur. 2017-2018 dönemindeki son sınıf öğrencilerinin tamamına ulaşılması hedeflenmiştir. Yüz yüze görüşme tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Anket, demografik bilgi formu ve Hudson ve Ricketts Homofobi Ölçeği şeklinde iki bölümdür. Veriler SPSS programında değerlendirilmiş, p≤0,05 anlamlı kabul edilmiştir. **Bulgular:** Öğrencilerin %94,2'sine (306 kişi) ulaşılmıştır. Katılımcılardan 296 kişi cinsel tercihini (%96,7) heteroseksüel olarak nitelendirmiştir. Homofobi puan ortalaması 99,7±30,5 olarak bulunmuştur. Eşcinsel birisiyle tanıştığını ve eşcinsel arkadaşı olduğunu belirten katılımcıların oranı sırasıyla %32,0 ve %10,8 olup, %28,1'lik bir kesim eşcinsellere yasal olarak evlilik izni verilmesini desteklemekte, ayrıca bu grupların homofobi puanları daha düşük bulunmuş olup median değerleri sırasıyla 88,5, 68,7'dir. Erkeklerde, anne ve baba eğitim seviyesi düşük olanlarda homofobi puanları daha yüksek bulunmuştur. **Sonuç:** Erkeklerde, anne ve baba eğitim seviyesi düşük olanlarda homofobi puanları daha yüksektir. Bu gruplarda homofobinin azaltılmasına yönelik çalışmaların yapılması, eğitim müfredatına bu gruplarla ilgili özel konu başlıklarının eklenmesi yoluyla mezun olmadan önce hekim adaylarına hasssasiyet kazandırılarak mesleklerini icra ederken homoseksüel bireylerle karşılaşmaları halinde homofobik tutum ve davranışların neden olabileceği sorunlar önlenebilecektir.

Anahtar kelimeler: Eşcinsellik, Homofobi, Tıp öğrencileri

ABSTRACT

Introduction: Sexual orientation refers to the ongoing emotional, romantic and sexual attraction, desire and orientation towards a person of a certain sex. Homophobia is defined as negative feelings, attitudes and/or behaviors towards gay people. The approach of physicians to homosexual individuals while practicing their profession is important in terms of ensuring that homosexuals do not have problems in receiving health care services. **Material and Methods:** It is a cross-sectional study. The last year students of Erciyes University Faculty of Medicine formed the universe of the research. It is aimed to reach all senior students in the 2017-2018 period. It was carried out by face-to-face interview technique. The questionnaire consists of two parts, the demographic information form and the Hudson and Ricketts Homophobia Scale. The data were evaluated in the SPSS program, p≤0.05 was considered significant. **Results:** 94.2% of the students (306 people) were reached. Of the participants, 296 people described their sexual preference (96.7%) as heterosexual. The mean homophobia score was found to be 99.7±30.5. The proportions of the participants who stated that they met a gay person and had a homosexual friend were 32.0% and 10.8%, respectively, and 28.1% of them support legally granting marriage permission to homosexuals. Moreover, homophobia scores of these groups were found to be lower, with median values of 88.5, 68, 7, respectively. is Homophobia scores were found to be higher in males and those with lower educational levels from their parents. **Conclusion:** Homophobia scores were higher in males and those with lower parental education levels. By carrying out studies to reduce homophobia in these groups and adding special topics related to these groups to the education curriculum, the problems that may be caused by homophobic attitudes and behaviors can be prevented if they encounter homosexual individuals while performing their profession by gaining sensitivity before graduation.

Keywords: Homosexuality, Homophobia, Medical Students

***Corresponding Author**: Yavuzalp Solak **Correspondence Adress** Tepebaşı Mahallesi Aksaray Caddesi No:1 Keçiören İlçe Sağlık Müdürlüğü Keçiören/Ankara. Mail:* yavuzalp80@gmail.com

Cite this article as: Durmuş H, Balcı E, Solak Y, Timur A. Cinsel Yönelime Dayalı Ayrımcılık: İntern Hekimlerde Homofobi. Medical Research Reports 2021; 4(3):18-27

GİRİŞ

Cinsel yönelim, belli cinsiyetteki bireye doğru süregelen duygusal, romantik ve cinsel çekimi, arzuyu, yönelişi tanımlar. Cinsel yönelim üç şekilde: Heteroseksüel (karşı cinse olan duygusal, romantik veya seksüel ilgi), gay/lezbiyen (kendi cinsine olan duygusal, romantik veya seksüel ilgi) ve biseksüel (her iki cinse de olan duygusal, romantik veya seksüel ilgi) olarak tanımlanmıştır (1). Eşcinsellere karşı olumsuz tutumların, cinsiyet rolleri bakımından güçlü geleneksel inançlar ile ilişkili olduğu belirtilmektedir (2-4).

Geleneksel cinsiyet rolü ve inançların eşcinsel bireylerin davranışlarını genellikle onaylamadığını çünkü bu tür davranışların gelenekselliği ve heteroseksist inanç sistemindeki normları ihlal ettiği belirtilmektedir. Kişinin homoseksüel olması biyolojik cinsiyeti dışında bir cinsel kimliği (mesela erkek homoseksüelse kendini kadın gibi hissetmesi ve erkek olmasından rahatsızlık hissetmesi) olmasına sebep olmamaktadır. Bir başka deyişle, eşcinsellik cinsel kimlik bozukluk değil bir cinsel yönelimdir ve hastalık ya da bozukluk olarak kabul edilmemektedir (5).

Eşcinselliğe karşı tutumları, cinsiyetçilik, geleneksellik ve tutuculuk gibi etkenlerin etkilediği belirtilmektedir. Eşcinsel erkeğe yönelik tutumlara bakıldığında, kadınlar ve erkekler arasında fark olduğu görülmektedir (6). Bu yüzden, geleneksel erkek cinsiyet rolünü sorgulayarak bunun dışına çıkan bir erkek, geleneksel kadın cinsiyet rolünü sorgulayan ve bunun dışına çıkan bir kadından daha ciddi bir cinsel rol ihlali yaptığını düşünebilmektedir. Toplum erkeklerden, erkek cinsine özgü olan rolü oynamasını beklemektedir. Bunun yanında, eşcinsel erkeklerin uygunsuz cinsiyet rolüne sahip oldukları düşünüldüğü için, erkekler toplumsal baskı ile eşcinselliğe ve özellikle eşcinsel erkeklere karşı olumsuz tutumlara sahip olabilmektedir (7,8).

Eşcinsellik ile ilgili olumsuz yaklaşımlar HIV/AIDS'in ortaya çıkması ile de ilişkili olmuştur. Hastalığın çıktığı ilk yıllarda eşcinsel erkeklerde hastalığa yakalanmanın ön plana çıkması, hastalığın sadece eşcinsellikle ilişkilendirilmesine neden olmuştur. Bu şekilde heteroseksüel bireyler hastalığın kendilerinden uzak olduğuna inanmışlardır. Toplumun hastalıkla birlikte eşcinsel bireylere olan düşünceleri daha da katı hale gelmiş ve eşcinsel bireyler toplumun geneli tarafından dışlanmıştır. Eşcinsel kişilere karşı gelişen önyargı ve ayrımcılık duygusu homofobi kavramını meydana getirmiştir. Homofobi tanımı, genel olarak, eşcinsellik, biseksüellik ve transseksüellik gibi cinsel yönelimleri veya kimlikleri bulunan insanlara karşı olumsuz

duygu, tutum ve/veya davranışları içermektedir (9).

Psikiyatri biliminin ilerlemesi ile birlikte eşcinsellik hastalık olarak görülmemeye başlanmış, 1974'te American Psychiatric Association (APA) eşcinselliğin tanı ağacından çıkarılmasına karar vermiş fakat 1980'de The Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM) -III'te 'Diğer Psikoseksüel Bozukluklar' içinde 'Ego-distonik Homoseksüalite' tanısı yer almıştır. 1986'da DSM-III revize edilirken Psikoseksüel Bozukluklar Danışma Komitesi, 'Ego distonik homoseksüalite' tanısının sınıflamadan kalkmasına karar vermiş, 1987 DSM-III-R ve 1994 DSM-IV'te 'Diğer Cinsel Bozukluklar' içinde 'Cinsel yönelim hakkında sürekli ve belirgin kaygılar' yer almıştır. DSM-V ile beraber DSM'den tamamen kaldırılmıştır (10). Eşcinsellik cinsel tercihten çok insanın gelişim sürecince oluşan normal bir yönelim olarak görülmeye başlanmıştır. Son yıllarda eşcinsel bireylerin toplum içinde kabul görmek adına mücadeleleri giderek artmış. Sivil toplum örgütleri yoluyla haklarını savunmaları, yazılı ve görsel basında kendilerini ifade etmeleri, sanatsal ve spor alanında göz önüne çıkmaları toplumun bu bireylere yönelik eğilimlerinde farklılıklara neden olmuştur. Fakat yine de toplumsal ve kamusal alanlarda aldıkları hizmetin olumsuz etkilendiği ve dezavantajlı gruplar arasında yer aldıkları bilinmektedir. Hastalık olmadığı kabul edilmiş olmasına rağmen çeşitli çevrelerce hâlâ tedavi edilmeye çalışılması ve dışlanmaların yaşanması, eşcinseller üzerinde sadece tıbbın değil; siyasi, dinsel, kültürel önyargı, doğmalar ve inanışların ne etkili ve baskılı olduğunun ispatıdır.

Sağlık hizmeti sektöründe hekimlerin yeri ve tıp fakültesi öğrencilerinin ileride mesleklerini icra ederken homoseksüel bireylere ve benzeri dezavantajlı gruplara yaklaşımları karşılaşacakları hastaların bir kısmının kaçınılmaz şekilde homoseksüel bireyler olması bakımından önem arz etmektedir. Eşcinsel bireylerin sağlık hizmeti alımında yaşadıkları sıkıntıların bir kısmının nedeni de sağlık personelinin olumsuz tavırlarından kaynaklanan davranışlardır. Homofobik tutum ve davranışların sağlık hizmetini sunarken olumsuz etkileri olabileceği varsayımı ile bu çalışmada Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi intern hekimlerinin eşcinsel bireylere bakış açılarını ve tutumlarını Hudson ve Ricketts Homofobi Ölçeği ile değerlendirmek amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırma kesitsel olup Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde öğrenim gören intern hekimler araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. 2017-2018 yılı döneminde kayıtlı olan son sınıf öğrencilerinin tamamına (346 kişi) ulaşılması hedeflenmiş bu yüzden örneklem hesaplanmamıştır. Araştırma kapsamında öğrencilerle yüz yüze görüşme tekniği ile anket formu doldurulmuştur. Çalışmada demografik bilgi formu ve Eşcinsellere İlişkin Tutum Ölçeği (Hudson ve Ricketts Homofobi Ölçeği) şeklinde iki bölümden oluşan anket formu kullanılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Demografik Bilgi Formu: Bu formda cinsiyet, cinsel yönelim, yaş, öğrenci ailelerinin ekonomik durumu, anne/baba eğitim düzeyi, yaşanılan yer gibi demografik özelliklere ilişkin sorular bulunmaktadır.

Hudson ve Ricketts Homofobi Ölçeği (HRHÖ): Eşcinsel bireylere yönelik tutumları değerlendirmek amacıyla Hudson ve Ricketts tarafından geliştirilmiş bir ölçek olup ölçeğin orjinali Cronbach Alpha =0.90 ve Türkçe formu ise Cronbach Alpha = 0.94 ile yüksek güvenirliğe sahiptir. Araştırmada, ölçeğin Sakallı ve Uğurlu tarafından Türkçe'ye uyarlanan formu kullanılmıştır (11, 12). Ölçekten alınabilecek 24 ile 144 puan arasında değişmekte olup yüksek puan alınması yüksek homofobi düzeyine işaret etmektedir ve ölçeğin kesim noktası yoktur. Puan artışı, eşcinsellere yönelik olumsuz tutumların arttığı anlamını taşımaktadır.

Ölçekte katılımcılardan, her bir maddeyi 1 (hiç katılmıyorum) ile 6 (çok katılıyorum) arasında likert tipi bir skala ile derecelendirmeleri istenmiştir. Ölçekte yer alan 5, 6, 8, 10, 11, 13, 17, 18, 23 ve 24. maddeler tersine çevrilerek toplam puan hesaplaması yapılmıştır.

Araştırma öncesinde Erciyes Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan etik kurul onayı ve Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Dekanlığı'ndan idari izin alınmıştır. İntern hekimler çalışma öncesinde sözlü olarak bilgilendirilmiş ve katılmayı kabul edenlere anket formu uygulanmıştır.

Elde edilen veriler SPSS programında değerlendirilmiş, istatistiksel analiz olarak frekans tabloları, HRHÖ ölçeğinden alınan puan ortalamaları, normal dağılıma uygunluğu deüerlendirmek için Kolmogorov Smirnov testi, Mann-Whitney U testi, Kruskal Wallis analizi yapılmıştır. $p<0.05$ değerleri anlamlı kabul edilmiştir.

Bu çalışma 3. Uluslararası, 21. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur. 26-30 Kasım 2019 Antalya

BULGULAR

Araştırma intern hekimlerin %94,2'si olan 306 katılımcıyla tamamlanmış olup katılımcıların yaş ortalaması 24,2±1,8 yıl olarak bulunmuştur. Kendi cinsel kimliğini erkek olarak belirten katılımcı oranı %46.1, kadın olarak tanımlayan katılımcı oranı ise %52,9 olup bir kişi gay ve iki kişi de lezbiyen olduğunu ifade etmiştir. Katılımcılardan 296'sı (%96,7) cinsel yönelimini heteroseksüel, 8'i (%2,6) homoseksüel ve 2'si (%0,7) biseksüel olarak tanımlamıştır. Grubun homofobi puan ortalaması 99,7±30,5 olarak bulunmuştur.

Katılımcıların %6,2'si evli olup %47,4 oranındaki katılımcı ailesiyle yaşamaktadır. Babası ünviersite ve daha üst eğitim durumuna sahip olanların oranı %62,4 iken annesi üniversite ve daha üst eğitim durumuna sahip olanların oranı %31,0 olarak bulunmuştur (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcıların sosyodemografik verileri

Katılımcıların sosyoekonomik durumları	**n**	**%**
Aile ekonomik durum		
Orta ve daha düşük	175	57.2
İyi ve daha yüksek	131	42.8
Anne eğitim seviyesi		
İlkokul ve daha düşük	93	30.4
Ortaokul-Lise	118	38.6
Üniversite ve daha yüksek	95	31.0
Baba eğitim seviyesi		
İlkokul ve daha düşük	37	12.1
Ortaokul-Lise	78	25.5
Üniversite ve daha yüksek	191	62.4
Medeni Durum		
Bekar	287	93.8
Evli	19	6.2
Yaşadığı yer		
Ailesiyle	145	47.4
Evde Arkadaşlarla	98	32.0
Evde Yalnız	38	12.4
Öğrenci Yurdu	25	8.2
Toplam	**306**	**100**

Katılımcıların %32,0'ı eşcinsel birisiyle tanıştığını belirtirken eşcinsel bir arkadaşa sahip olan katılımcı oranı ise %10,8 olup %28,1'lik bir kesim eşcinsellere yasal olarak evlilik izni verilmesini destekleyebileceğini belirtmiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Katılımcıların eşcinsellikle ilgili düşünce ve tutumları

Katılımcıların eşcinsellikle ilgili düşünce ve tutumları	**n**	**%**
Eşcinsel birisiyle tanışma		
Daha önce hiç tanışmamış olanlar	208	68.0
Daha önce tanışmış olanlar	98	32.0
Eşcinsel yakın arkadaşa sahip olma		
Eşcinsel arkadaşı olanlar	33	10.8
Eşcinsel arkadaşı olmayanlar	273	89.2
Eşcinselliğin görme ve örnek alma ile oluşabileceğini düşünme durumu		
Düşünenler	165	53.9
Düşünmeyenler	81	26.5
Fikrim yok diyenler	60	19.6

Eşcinselliğin hastalık olduğunu düşünme durumu		
Hastalık olduğunu düşünmeyenler	167	54.6
Hastalık olduğunu düşünenler	139	45.4
Eşcinsel evlilikleri destekleme durumu		
Desteklemeyenler	220	71.9
Destekleyenler	86	28.1
Toplam	**306**	**100**

Eşcinsel birisiyle tanışan, arkadaşlık eden ve eşcinsel evlilikleri desteklediğini belirten katılımcıların homofobi puanları daha düşük bulunmuş ve median değerleri sırasıyla 88,5 (min: 24, max: 140), 68 (min: 24, max: 134), 71 (min: 24, max: 139)'dir (Tablo 3).

Erkeklerde, anne ve baba eğitim seviyesi düşük olanlarda homofobi puanları daha yüksek bulunmuştur (Tablo 4).

Tablo 3. Katılımcıların eşcinsellik ile ilgili düşünceleri ve Homofobi arasındaki ilişki

ÖNERME		**ÖLÇEK PUANLARI**	
Katılımcıların eşcinsellik ile ilgili düşünceleri	**n**	**Median (Min-Max)**	**p**
Eşcinsel birisiyle tanışma			
Daha önce hiç tanışmamış olanlar	208	111.0 (28 – 144)	**<0.001**
Daha önce tanışmış olanlar	98	88.5 (24 – 140)	
Eşcinsel yakın arkadaşa sahip olma			
Eşcinsel arkadaşı olanlar	33	68.0 (24 – 134)	**<0.001**
Eşcinsel arkadaşı olmayanlar	273	109.0 (28 – 144)	
Eşcinselliğin görme ve örnek alma ile oluşabileceğini düşünme			
Düşünenler [a]	165	110.0 (24 – 144)	
Düşünmeyenler [b]	81	83.0 (24 – 144)	**<0.001**
Fikrim yok diyenler [a]	60	102.5 (30 – 144)	
Eşcinselliğin hastalık olduğunu düşünme			
Hastalık olduğunu düşünmeyenler	167	85.0 (24 – 142)	**<0.001**
Hastalık olduğunu düşünenler	139	120.0 (37 – 144)	
Eşcinsel evlilikleri destekleme			
Desteklemeyenler	220	114.0 (39 – 144)	**<0.001**
Destekleyenler	86	71.0 (24 – 139)	

2'li değişkenlerde Mann Whitney-U testi, daha fazla değişkene sahip gruplarda Kruskall Wallis Anazili yapılmıştır. a ile b harflerini taşıyan gruplar arasında anlamlı fark bulunmaktadır.

TARTIŞMA

Çalışmamızda katılımcıların cinsel kimliklerini tanımlama oranları dünyada yapılan çalışmalarla benzer olup farklı ülkelerde toplum temelli yapılan bir çalışmada kendini gay, lezbiyen veya biseksüel olarak tanımlayan kişi oranı en düşük %1,2 oran ile Norveç'te, en yüksek %5,6 oran ile ABD'de bulunmuştur (13). Heteroseksüel dışı cinsel yönelime sahip birey sayısı tahmin edilenden daha fazladır. Türkiye'de heteroseksüel dışı yönelime sahip bireylerin sorunlarını belirlemek için yapılan bir çalışmada, eşcinsel/çift cinsel yönelimli olanların evden uzaklaştırma, arkadaş ortamından dışlanma, işten çıkarma ve fiziksel şiddet gibi olumsuz yaşantılara maruz kaldıklarını ve bundan dolayı da aile, okul ve iş ortamında cinsel yönelimlerini saklamak durumunda kaldıklarını belirtmişlerdir (14).

Tablo 4. Katılımcıların sosyodemografik özellikleriyle homofobik puan arasındaki ilişki

Katılımcıların Sosyodemografik Özellikleri	n	ÖLÇEK PUANLARI Median (Min-Max)	p
Cinsiyet*			
Kadın	141	94.5 (28 – 144)	**<0.001**
Erkek	162	113.0 (29 – 144)	
Medeni Durum			
Evli	19	120.0 (39 – 144)	0,113
Bekar	287	105.0 (24 – 144)	
Aile ekonomik durum			
Orta ve daha düşük	175	106.0 (28 – 144)	0,341
İyi ve daha yüksek	131	105.0 (24 – 144)	
Anne eğitim seviyesi			
İlkokul ve daha düşük [a]	93	113.0 (28 – 144)	
Ortaokul-Lise [b]	118	103.5 (24 – 144)	**0,006**
Üniversite ve daha yüksek [b]	95	94.0 (24 – 144)	
Baba eğitim seviyesi			
İlkokul ve daha düşük [a]	37	123.0 (28 – 144)	
Ortaokul-Lise [b]	78	102.0 (24 – 144)	**0,003**
Üniversite ve daha yüksek [b]	191	101.0 (24 – 144)	

*= 1 kişi gay, 2 kişi lezbiyen olduğunu belirtmiştir. 2'li değişkenlerde Mann Whitney-U testi, daha fazla değişkene sahip gruplarda Kruskall Wallis Anazili yapılmıştır. a ile b harflerini taşıyan gruplar arasında anlamlı fark bulunmaktadır.

Katılımcıların homofobi median değeri 106,0 olarak bulunmuş olup aynı ölçeğin kullanıldığı farklı çalışmalardan görece daha yüksek bir değer tespit edilmiştir. Aynı ölçeğin kullanıldığı üniversite öğrencileriyle yapılan bir çalışmada median değer 89,0 bulunurken, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın Aile Sosyal Destek Programı bünyesinde istihdam edilen

personellere yapılan başka bir çalışmada ise median değer 83,37 olarak tespit edilmiştir (15,16). Farklı meslek gruplarında eşcinsellere yönelik olumsuz tutumları araştıran bir çalışmada hekimler, eşcinsellere yönelik en olumsuz tutuma sahip olan meslek grubu olarak tespit edilen polislerden sonra ikinci olarak belirlenmiştir (17). Çalışmalar eşcinsel bireylerin tıbbi yardım alma noktasında eşitsizlikler yaşadıklarını göstermektedir. Rutin sağlık taramalarından kaçınma durumunun eşcinseller için en önemli tıbbi risk olduğunu gösteren çalışmalar mevcuttur (18). Yapılan bir araştırmada eşcinsel bireylerin sağlık hizmetinden eşit yararlanmamaları başlıca stres, damgalama, homofobi ve sosyal destek azlığına bağlanmıştır (19). Hekimler, homofobik olmayan bir tavırla, cinsel yönelimi cinsel kimlikten ayırarak, cinsiyet ayrımı gözetmeyen terimlerle net ve hassas bir şekilde iletişim kurarak, eşcinsellere özel sağlık ihtiyaçlarına hassasiyet göstererek eşcinsellerin sağlık hizmetlerini iyileştirebilirler (20).

Bu çalışmada eşcinsel birisiyle tanışan katılımcı oranı %32,0 ve eşcinsel arkadaşı olduğunu belirten katılımcı oranı ise %10.8 olup %28.1'lik bir kesim eşcinsellere yasal olarak evlilik izni verilmesini destekleyebileceğini belirtmiştir. Eşcinsel birisiyle tanışan, arkadaşlık eden ve eşcinsel evlilikleri desteklediğini belirten katılımcıların homofobi puanları daha düşük bulunmuştur. Bu sonuca benzer şekilde eşcinsel kişilerle bireysel ve yakın teması olan katılımcıların cinsel tercihleri farklı olan kişilere karşı daha olumlu veya daha az oranda olumsuz baktıklarını gösteren çalışmalar mevcuttur (21). Sakallı ve Uğurlu'nun daha önce hiç homoseksüel bir bireyle karşılaşmamış üniversite öğrencileriyle yaptığı çalışmada lezbiyen bir bireyle kısa süre etkileşimde bulunan öğrencilerin tutumlarında olumlu bir değişim meydana geldiği saptanmıştır (6).

Erkeklerde homofobi puanları daha yüksek bulunmuştur. Eşcinselliğe ilişkin tutumlar ile cinsiyet arasındaki ilişkiye bakıldığında, yurt dışındaki çalışmalara paralel olarak, kadın katılımcıların erkek katılımcılara oranla eşcinsellere ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğu bulunmuştur (22).

Kişilerin kendi cinsiyetlerine karsı daha önyargılı yaklaştıklarını gösteren çalışmalar mevcuttur (23). Bazı araştırmalarda da erkeklerin, kadınlara nazaran kendi cinsiyetinden eşcinsellere karşı daha olumsuz tutumlara sahip oldukları saptanmıştır (2). Türkiye'de üniversitede eğitim gören öğrencilerle yapılan bir çalışmada da eşcinselliğini açıklayan erkek sporculara karşı olumsuz düşünceye sahip olacaklarını belirten erkek oranı eşcinselliğini açıklayan kadın sporculara karşı olumsuz düşünceye sahip olacaklarını belirten erkek oranından daha yüksek tespit edilmiştir (24). Cinsiyet rolleri hakkındaki önyargılı ve kalıplaşmış bakış açısıyla geleneksel cinsiyet rollerini güçlü bir şekilde benimsemiş olan kişilerin eşcinsellere karşı daha olumsuz tutumlarla yaklaştıklarını gösteren çalışmalar mevcuttur (6).

Aynı zamanda sağlık hizmeti alan bir grup homoseksüel bireyle yapılan bir çalışmada hastaların çoğu, kadın hekimleri daha net, açık,

vicdanlı, kabullenici hissettikleri ve erkek hekimleri daha sabırsız ve homofobik olarak nitelendirdikleri için kadın hekimleri tercih ettiklerini ifade etmişlerdir (25). Türkiye'de psikologlar üzerinde yapılan bir çalışmada da erkek psikologların eşcinsellere karşı daha olumsuz bir tutuma sahip oldukları tespit edilmiştir (26).

Anne ve baba eğitim seviyesi düşük olanlarda homofobi puanları daha yüksek bulunmuştur. Eğitim düzeyindeki artış eşcinsellere ilişkin tutumları daha olumlu hale getirmekte buna karsın, tutuculuk homofobiyi arttırmaktadır (27,28). Türkiye'de üniversite öğrencileriyle yapılan bir çalışmada da dindarlık ölçeklerinde yüksek puan alan öğrencilerin cinsiyetlerinden bağımsız bir şekilde eşcinsellere yönelik tutumlarının daha olumsuz olduğu bulunmuştur (29). Üniversite eğitimi ve deneyimi eşcinsellere yönelik tutumu olumlu yönde etkilemektedir. Mersin Üniversitesi öğrencilerine yönelik Ummak tarafından yapılan çalışmada da üniversite birinci sınıf öğrencilerinin eşcinsellere karşı üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerine göre daha olumsuz bir tavır içinde oldukları tespit edilmiştir (30). Türkiye'de hemşirelik bölümü son sınıf öğrencilerine yapılan bir çalışmada da katılımcıların %55,9'u "Lisans eğitiminiz eşcinselliğe bakışınızda değişiklik oluşturdu mu?" sorusuna "evet" cevabını vermiştir (31).

Araştırmanın sınırlılıkları; bu araştırma sadece son sınıf tıp öğrencilerinde yapılmış olduğu için homoseksüel bireylere karşı eğitim hayatları boyunca yıllar içinde gelişen olumlu veya olumsuz değişimi gösterememektedir. Homofobik davranışlara neden olabilecek derinlemesine sorgulama yapılamadığı için tanımlayıcı ve kesitsel sonuçlar elde edilmiş olup nedensellik için etkenler ortaya konulamamıştır. Ayrıca katılımcılar çeşitli kaygılarla özellikle cinsel kimlik ve yönelimleriyle ilgili yanlı cevap vermiş olabilirler.

SONUÇ

Bu sonuçlara göre erkeklerde, anne ve baba eğitim seviyesi düşük olanlarda homofobi puanları daha yüksek bulunmuştur. Bu gruplarda homofobi puanlarının düşürülmesi için farkındalık ve empati çalışmalarının yapılması uzun vadede yarının hekimleri olan öğrencilerin meslek hayatları sırasında homoseksüel bireylerle karşılaşmaları durumunda homofobik tavırların neden olabileceği sorunları önlemeye yardımcı olabilecektir.

Finansman ilinti beyanı: Yazarlar, bu makalenin araştırılması ve/veya yazarlığı için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Çıkar Çatışması: Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını bildirmektedir.

Kaynaklar

1. Amerian Psychological Association. Erişim Bağlantısı: http://www.apa.org/topics/sexuality/orientation.aspx?item=2 Erişim Tarihi: 26.02.2017

2.Herek, G.M., Heterosexuals' attitudes toward lesbians and gay men: Correlates and gender differences. Journal of Sex Research, 1988; 25(4): 451-77.

3.Lim, V.K., Gender differences and attitudes towards homosexuality. Journal of Homosexuality, 2002; 43(1): 85-97.
4.Louderback LA, Whitley Jr BE. Perceived erotic value of homosexuality and sex- role attitudes as mediators of sex differences in heterosexual college students' attitudes toward lesbians and gay men. Journal of Sex Research, 1997; 34(2): 175-82.
5.Whitley, B.E. Gender-role variables and attitudes toward homosexuality. Sex Roles, 2001; 45(11): 691-721.
6.Sakallı N, Ugurlu O. The effects of social contact with a lesbian person on the attitude change toward homosexuality in Turkey. Journal of Homosexuality, 2003; 44(1): 111-19.
7.Basow SA, Johnson K. Predictors of homophobia in female college students. Sex Roles, 2000; 42(5): 391-404.
8.Theodore PS, Basow SA. Heterosexual masculinity and homophobia: A reaction to the self? Journal of Homosexuality, 2000; 40(2): 31-48.
9.Budak S. Psikoloji sözlüğü. 2. baskı. Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları, 2003; S.712.
10.Regier DA, Kuhl EA, Kupfer DJ. The DSM- 5: Classification and criteria changes. World Psychiatry, 2013; 12(2): 92-98.
11.Hudson WW, Ricketts WA. A strategy for the measurement of homophobia. Journal of Homosexuality, 1980; 5(4): 357-72.
12.Sakallı N, Ugurlu O. Effects of social contact with homosexuals on heterosexual Turkish university students' attitudes towards homosexuality. Journal of Homosexuality, 2002; 42(1): 53-62.
13. Williams Institute, University of California, Los Angeles School of Law; 2011. Gates, G.J., How many people are lesbian, gay, bisexual and transgender? Los Angeles, CA: Erişim Bağlantısı: https://williamsinstitute.law.ucla.edu/publications/how-many-people-lgbt/ Erişim Tarihi: 25 Nisan 2021.
14. Lambda İstanbul Eşcinsel Sivil Toplum Girişimi. Ne yanlış ne de yalnızız. bir alan araştırması: eşcinsel ve biseksüellerin Sorunları. İstanbul, Berdan Matbaacılık, 2006.
15.Şah U. Eşcinselliğe, biseksüelliğe ve transseksüelliğe ilişkin tanımlamaların homofobi ve LGBT bireylerle tanışıklık düzeyi ile ilişkisi. Psikoloji Çalışmaları, 2012; 32(2): 23-48.
16.Artan T, Özkan AO. ASDEP kapsamında istihdam edilen personellerin homofobi düzeylerinin değerlendirilmesi. J Soc Human Sci Res 2018; 28(3): 1501-14.
17.Mitrani ATA, Eşcinsellere yönelik olumsuz tutumlar: Meslek grupları ve ilişkili özellikler. Adli Bilimler Dergisi, 2008; 7(4): 23-30.
18.Dahan R, Feldman R, Hermoni D. The importance of sexual orientation in the medical consultation. Harefuah, 2007; 146(8): 626-30, 644.
19.Anderson S, McNair R, Mitchell A. Addressing health inequalities in Victorian lesbian, gay, bisexual and transgender communities. Health Promotion Journal of Australia, 2001; 11(1): 32-38.
20.Harrison AE, VM Silenzio, Comprehensive care of lesbian and gay patients and families. Primary Care: Clinics in Office Practice, 1996; 23(1): 31-46.
21.Ezgi T, Türkiye'de ruh sağlığı çalışanlarının gey ve lezbiyenlere yönelik tutumları. AYNA Klinik Psikoloji Dergisi, 2019; 6(2): 149-168.
22.Duyan V, Duyan G, Turkish social work students' attitudes toward sexuality. Sex Roles, 2005; 52(9): 697-706.
23.Whitley BE, The relationship of sex-role orientation to heterosexuals' attitudes toward homosexuals. Sex Roles, 1987; 17(1): 103-113.
24.Saraç L, Rahim ZE, Sporda homofobi: erkek ve kadın üniversite öğrencilerinin eşcinsel sporculara karşı tutumlarının karşılaştırılması. Spor Bilimleri Dergisi, 2009; 20(3): 104-116.
25.Geddes VA, Lesbian expectations and experiences with family doctors. How much does the physician's sex matter to lesbians? Canadian Family Physician, 1994; 40: 908-20.
26.Yüksek B, Investigation of attitudes towards homosexuality and transgenderism among heterosexual psychologısts in Turkey and examination of these attitudes through some personal and professional variables. 2016, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul.
27.Herek GM, Beyond" homophobia": A social psychological perspective on attitudes toward lesbians and gay men. Journal of homosexuality, 1984; 10(1-2): 1-21.
28.Heaven PC, Oxman LN, Human values, conservatism and stereotypes of homosexuals. Personality and Individual Differences, 1999; 27(1): 109-118.
29.Saraç L. Relationships between religiosity level and attitudes toward lesbians and gay men among Turkish university students. Journal of Homosexuality, 2015; 62(4): 481-494.
30.Ummak E. Mersin Üniversitesi öğrencilerinin eşcinsellere yönelik tutumlarının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, 2012; Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
31.Soner, G, Altay B, Hemşirelik bölümü son sınıf öğrencilerinin eşcinsellere yönelik tutumu. Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi, 2018; 3(2): 17-24.